

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Câte-va observațiuni asupra Legii organizării serviciului portăreilor (urmare și fine), de d. Arthur Gh. Sion.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație și justiție, s. I: *Direcția G-lă a C. F. R. cu Clara Brudea, tutoarea minorilor Elena Theodorescu și Ion Brudea.*

Curtea de apel din Iași, s. I.: *I. C. Daniel cu Statul și altul.*

JURISPRUDENȚA STRAINA :

Tribunalul Civil din Liège, S. I.: *Soții Schobitz pentru divorț.*

CÂTE-VA OBSERVAȚIUNI

ASUPRA

Legii organizării serviciului portăreilor ¹⁾

(Urmare și fine)

Să trecem acum, la regulamentul de administrație publică pentru serviciul portăreilor.

Art. 22 al. ultim. *Portăreii nu vor putea fi delegați două ani consecutivi, fie la secția pe lângă care au funcționat, fie la oricare altă secție a tribunalului, sau la Curte.*

Nu înțeleg pentru ce această măsură ?

Ași crede din contră că, cu cât un portărel funcționează mai mult pe lângă aceeași secție, cu atât se identifică mai mult, se pune mai la curent, cu lucrările acelei secțiuni. Înțeleg ca această măsură să se ia pentru un judecător; fiindcă altele sunt lucrările secției comerciale, altele lucrările secției de notariat și altele ale secției civile. Un magistrat trebuie să treacă prin toate pentru a avea practica, cunoștința, experiența tuturor lucrărilor.

Dar un portărel ? La oricare secție îl vei pune, tot citații, tot comunicări și tot executări, o să facă.

Ași crede din contră, că e chiar bine ca un portărel să stea pe cât mai mult, atașat pe lângă

aceiași secție, căci față cu procesele din care unele țin ani de zile, el lucrând la acele dosare, are o deplină cunoștință de tot cuprinsul lor și de toată procedura urmată, cunoștință care e nu numai în folosul său; dar și a tuturor părților și însuși a tribunalului secția respectivă, pe lângă care funcționează. Afară de asta, la tribunalele unde sunt numai două portărei, din care unul este capul, cum sunt tribunalele de: Constanța, Suceava, Tulcea, Vaslui, această măsură este inaplicabilă.

Articolele 23, 25, 31, 73, 79, 92, 95, 99, 101, 103, 106, 108 și 120 prevăd un număr de 26 registre, pe care trebuie să le ție, personal capul de portărei. Mă întreb dacă e posibil să se poată ține, o bună regulă, cu un astfel de nămol de registre, în care trebuie să treacă zilnic și din care cele mai multe, sunt absolut inutile.

Ce rost aș în adevăr, registrele de intrare și de eșire, ce trebuie să ție personal capul portăreilor și portăreii ? Nu sunt oare suficiente, registrele de intrare și de eșire, ținute de registratorul corpului de portărei; care primește toate hârtiele și dosarele, le înregistrează, le dă număr, și din care registre se constată imediat, ce s'a făcut cu o lucrare venită; căci oricine o primește, iscălește în registru de primirea ei și prin urmare se știe ce s'a făcut și unde este o lucrare oare-care. Inchipuți-vă o hârtie venită la corpul portăreilor, care hârtie ar avea pe ea înscrise, tot atâtea numere de intrare, prin mâna câtor portărei sau alți funcționari, va trece.

Cu siguranță că nu'i mai dai de capăt. Ce rost, ce necesitate absolută, poate să aibă registrul impus de art. 25 din regulament, capului de portărei ?

Dacă e nevoie să știu care e persoana care a recurs la serviciul portăreilor, sau natura afacerii; caut dosarul cauzei și din el găsesc lămuririle ce mi sunt necesare. Tot din registrul de intrare a registraturii portăreilor, am să văd numărul înregistrării și data când a venit sau a

¹⁾ A se vedea Curierul Judiciar, No. 58.

eșit lucrarea, precum și numărul dosarului. Din dosar am să văd, numele portărelului care a efectuat lucrarea și ziua când a efectuat-o. Și din registrul de chitanțe a portărelului respectiv, am să constat taxa și costul transportului perceput și tot el (portărelul) la cerere, imi va indica articolele în baza cărora a taxat lucrarea. De unde rezultă prin urmare, că ceea-ce este important, e de a se ști numărul cu care a venit sau sub care s'a înregistrat lucrarea sau dosarul. Și odată aceasta știut, apoi imediat se găsește acel dosar și din el se lămurește cine-va, asupra tuturor celor ce-l interesează. Ori a ține atâtea condiții, care nu vor da de cât mai mare bătaie de cap, vor încurca mai mult lucrările, și aceasta numai pentru a da informațiuni, care se pot avea imediat din dosarul cauzei, aceasta este nu numai inutil; dar chiar dăunător serviciului; fiind-că nici odată nu o să se poată ține o bună regulă, cu un ast-fel de nămol de registre.

Față cu regulamentul portăreilor, de astă-zi, numărul de registre care trebuie să se înființeze, în fie-care an la Corpul portăreilor tribunalului Ilfov, e de aproape 400 citiți patru sute; adică câte 18 de fie-care portărel, plus 26 pentru capul portăreilor și un număr oare-care pentru registratorul și secretarul corpului. La tribunalul Iași, trebuiesc 160 registre adică una sută șasezeci. La cele-lalte tribunale, numărul scade în raport cu numărul portăreilor.

Mai adaug că aceste registre trebuiesc reînnoite în fie-care an, conf. art. 236 din regulament.

Cred că aceste cifre sunt destul de elocvente, pentru a mai insista asupra lor. Vede ori-cine că, pentru a se putea ține o ast-fel de registratură, trebuie un personal ast-fel, că toate dividendele portăreilor, nu ar ajunge pentru a-l plăti. Și totuși chiar ținute ast-fel, sunt departe de ași ajunge scopul,—căci se găsea cu mult mai mare ușurință o lucrare la Corpul portăreilor când se trecea într'un registru; de cât se va găsi acum când se trece în 20 și poate și mai multe.—Și totuși în unul și acelaș registru, se pot trece toate lămuririle, pentru care astă-zi se cer atâtea registre; cu toate că cele mai multe din ele sunt absolut inutile; întru cât odată dosarul găsit, din el te lămurești asupra tot ce te interesează. Ast-fel s'a practicat de ani de zile și acolo unde era ținută o bună regulă și aceasta depinde bine înțeles de șeful cancelariei, se găsea imediat lucrarea ce se căuta. Acestea țin asupra registrelor, să trecem mai departe.

Art. 68. *Părțile vor fi obligate să procure timbrele necesare; în nici un cas portăreii nu vor putea primi de la părți costul timbrelor, pentru a fi procurate de dînșii,*

Să credeți că ori-cum am întors'o, n'am putut înțelege această dispoziție. Pentru ce adică, portăreii ar fi opriți să primească costul timbrelor și partea ar fi obligată numai de cât să dea timbrul în natură;—când e foarte logic, că plătind portărelului taxa pentru o lucrare, el spunându-mi și de ce timbru are necesitate să-i dau costul odată cu taxa și să nu fiu silit a alerga pentru ai căuta și aduce timbru. De sigur că această dispoziție, puțin importă portăreilor, întru cât ei tot pe timbru au să facă lucrarea, fie că acel timbru și l'au procurat ei, fie că l'a procurat partea în drept. Dar nu înțeleg cum s'a gândit d. Dissescu să intercaleze în regulament un text a cărei rațiune e neînțeleasă; și pentru a cărei aducere la îndeplinire nu va putea avea nici un control. Aceasta este în cele din urmă, o dispoziție, care nu are nici o importanță, de cât doar că poate să facă o șicană mai mult justițiabililor, și dacă a luat'o d. Dissescu, e de sigur că a voit să dea o compensație portărelului, față cu taxa prea minimă ce 'i o dă; obligând pe parte a alerga singură pentru a procura timbrul necesar lucrării și dispensând ast-fel pe portărel de ași mai pierde un timp oare-care, căutând a cumpăra timbru. Totuși ași voi să văd aplicându-se d-lui Dissescu această dispoziție, pentru a'l vedea regretând imediat, măsura ce a luat'o.

Art. 70. *Recipisele de depunerea sumelor eșite din adjudecări, se vor înainta prin organul capului portăreilor de îndată, împreună cu procesele-verbale de operațiile făcute, la grefa tribunalului respectiv. În nici un cas, portăreii nu vor putea îndestula direct pe creditor cu sumele eșite din adjudecări.*

Pentru portăreii, aceasta e o bătaie de cap mai puțin. Odată terminată vânzarea, portărelul va depune banii și tribunalul îi va distribui celor sau celui în drept. Dar oare această dispoziție e logică față de creditorul urmăritor? De ce să-l faci în adevăr pe creditor, săși mai piardă un timp de zile pentru ași lua banii ce i se cuvin, când el iar putea primi imediat după terminarea vânzării de la agentul însărcinat cu aducerea la îndeplinire a titlului său, după cum se practica aceasta până acum. Înțeleg să se ia această dispoziție, de a se depune banii, când sunt mai mulți creditorii urmăritori, când sunt intervenții sau opoziții, la dosar; dar când este un singur creditor urmăritor, acesta să aștepte ca portărelul să depună banii la administrația financiară, ca apoi să primească recipisă, ca recipisa aceia s'o înainteze tribunalului respectiv odată cu lucrările, ca tribunalul să dispue, după o nouă cerere a creditorului urmăritor, mandatarea sumei pe numele său, și ca ast-fel acel creditor săși piardă un

timp de cel puțin 3—4 zile. Toate acestea cred că s'ar fi putut suprima, cu atât mai mult când e logic ca agentul însărcinat cu aducerea la îndeplinire a unui titlu, să-și îndeplinească pe deplin obligațiunea sa, achitând direct pe cel în drept, conform titlului său și constatând aceasta atât pe titlu cât și în procesul verbal de vânzare.

Art. 71. *Oprește pe capul portăreilor de a ține în conservare sumele de bani trimise de părți sau de autorități ci el trebuie să le depună imediat la administrația financiară.*

Se prezintă casuri când această măsură e vexatorie pentru părți; căci le creiază dificultăți; —cum se întâmplă în adevăr cu banii veniți pentru a fi eliberați diferitelor persoane drept pensii alimentare și care se primeau direct de la portărel de către partea în drept și de eliberarea cărora se dresa cuvenitul proces-verbal. Ar urma prin urmare ca acei bani să se depue la administrația financiară și ca părților, în loc de bani, să li se elibereze recipise cu care să mai alerge pe la casierii spre a le putea încasa. Și când te gândești că cele mai multe din aceste pensii alimentare, sunt sume cu totul mici și acordate în genere unor persoane destul de nevoiaș, își poate ușor închipui cine-va, ce dificultate și câtă pierdere de timp, măsura aceasta poate crea acelor pe care-i alinge.

Art. 109. *Nici o cheltuială a corpului nu va putea fi efectuată, până ce mai întâi nu va fi aprobată în scris de președintele tribunalului.*

Nu înțeleg cum s'ar putea cine-va face stăpân pe punga mea și să-mi dicteze modul cum a'și cheltui și pe ce a'și trebui să cheltuesc.

De ce s'ar amesteca Statul în cheltuelile portăreilor, întru cât Statul nu dă nimic și întru cât ei făcându-le, desigur că au fost obligați la aceasta. De ce președintele, ar urma să aprobe, toate topurile de hârtie, penițele, condeele, cerneala, și știu eu mai ce, de care poate să aibă nevoie un corp de portărei, când toate acele și le procură ei, din banii lor? Înțeleg ca portăreii să aibă la dosar, actele justificative de obiectele cumpărate sau cheltuelile făcute; și aceasta în interesul unei bune comptabilități și a justificării cheltuelilor făcute; dar să le mai impui controlul Statului pentru cheltueli făcute de dânsii în interesul lor, aceasta imi pare că-i prea mult.

* * *

Cât despre regulamentul de taxe ale actelor de procedură și de executare, nu pot zice de cât că este un regulament cu totul defectuos și lipsit de ori-ce rațiune.

E în adevăr logic, rațional și drept să fiu plătit în raport cu munca ce o depun, în raport cu timpul ce întrebuintez, pentru efectuarea unei

lucrări. Dar să-mi dai aceeași sumă de bani pentru o lucrare pe care o efectuez într-o zi, ca pentru o lucrare făcută într'un ceas; sau să-mi dai aceeași sumă de bani pentru facerea a zece somații, ca pentru facerea unei somații; așa ceva nu s'a văzut și nu se poate vedea de cât în regulamentul de tarife a taxelor portăreilor, astăzi în vigoare.

În adevăr art. 137 dice că: *Pentru urmărirea unor bunuri mișcătoare se va percepe o singură taxă de 15 lei, ori-care ar fi numărul debitorilor prevăduți în titlul ce se execută și contra cărora trebuie să se îndeplinească formalitățile de urmărirea acelor bunuri.*

În această taxă intră toate actele și operațiile ce agenții judecătorești sunt îndrituiți să facă pentru executarea silită a bunurilor mișcătoare, începând de la facerea somațiilor potrivit art. 337, 338, 411 și următorii, până la 450 din procedura civilă, precum și scoaterea copiilor după hotăriri sau titluri executorii.

Închipuiți-vă un portărel, care conform sus menționatului articol, încasând taxa de 15 lei, face somațiunile cuvenite, aplică sechestrul, face publicațiunile de vânzare, vinde și predă averea vândută; toate acestea pentru 15 lei și pentru ori cât timp va întrebuinta în lucrare. E eștin nu-i așa? Dar acestea toate sunt cel puțin aplicabile când averea debitorului său debitorilor ce urmează a se urmări, este în același județ.

Ce se întâmplă însă, în cazul când debitorul are avere în mai multe județe și când prin urmare sechestrul și vânzarea urmează a se aplica și efectua și în alte județe, pentru ca creditorul se poată fi îndestulat? Care e taxa portăreilor pentru lucrările respective ce fac? Căci creditorul urmăritor, față cu articolul sus menționat refuză, și cu drept cuvânt, să mai dea vre-o taxă altor portărei ce ar fi executat și ei; căci legea dice că: *«se va percepe o singură taxă».*

Așa să luăm un exemplu.

Avem o obligațiune pe o sumă oare-care autentificată și investită cu formula executorie de către tribunalul de Iași, încheiată între A ca creditor și B ca debitor, și cazul când creditorele A pentru a se putea îndestula cu suma ce i se datorește de B, este silit să urmărească și se vândă, averea mobilă a acestuia ce s'ar afla în județele Iași, Vaslui și Suceava.

Creditorele A, plătește portăreilor de Iași taxa de 15 lei pentru întreaga urmărire. Ei fac somațiile cuvenite, și aplică sechestrul la Iași. După aceea conform cererii creditorului urmăritor, portăreii de Iași trimit dosarul portăreilor tribunalului de Vaslui, pentru a se urmări și acolo averea aceluiași debitor, în pretenția aceluiași cre-

ditor și conform aceluiași titlu. Portăreii de Vaslui pentru a efectua lucrarea au tot dreptul să ceară taxa lor. Ori în cazul de față, care-i taxa lor, sau care-i partea lor, din suma de 15 lei care au perceput-o portăreii de Iași pentru întreaga urmărire și pentru care ei însuși au făcut somațiile și au aplicat sechestrul pe o parte din averea debitorului, găsită în județul Iași.

Care ar fi partea lor, din suma de 15 lei când ar urma să se facă și vânzarea? Dar încă a portăreilor de Suceava, când s'ar sechestra și vinde și acolo?

Mă opresc aci, căci vede orîcine că ajungem la ceva ridicol, la ceva imposibil.

Și cu atât este mai defectuoasă această taxare, ca să zicem așa cu toptanul; cu cât nu se poate exercita absolut nici un control, sau în tot cazul, cu mare anevoință. Așa pe când sub vechiul regulament, orîce lucrare, își avea taxa ei proprie, și în condica așa zise «de coloane» în dreptul trecerei lucrării efectuate se nota și taxa percepută cu numărul chitanței; astăzi această regulă nu se mai poate ține; de oare-ce nu este specificat cât din cuantumul sumei de 15 lei, percepută odată pentru întreaga urmărire, ar fi taxa, partea proporțională, pentru sechestrul, pentru afișe de publicații, pentru vânzare, etc.

Mai adaog aci, că în cazul când titlul executor ar emana de la vre-o judecătorie de ocol, atunci pentru toate aceste lucrări, conform art. 175 din regulament, s'ar percepe jumătate din suma de 15 lei, adică 7 lei 50 bani!!!... și din această sumă, după ce se vor deduce cheltuelile personalului și a cancelariei, a 21 parte o ia un portărel al tribunalului de Ilfov și a 8-a parte, un portărel al tribunalului de Iași!!!...

Nu mai insist asupra celorlalte taxe, fiindcă sunt alcătuite tot cam în acest mod și sunt absolut imposibil de conceput și de discutat.

De sigur că d-l Dissescu, când a impus atâtea obligațiuni portăreilor cerându-le încă și titluri; nu s'a gândit la leafa ce pot avea viitorii portăreii, cu un astfel de regulament și perspectiva ce vor avea-o după un număr de ani pierduți în această funcțiune.

* * *

În capitolul «transportul portăreilor» găsim iarăși un articol care merită a fi relevat.

Art. 183 zice în adevăr că:

Nici o plată de transport, nu se va percepe pentru îndeplinirea actelor în orașul sau comuna de reședință a Curței, tribunalului sau judecătoriei, pe lângă care funcționează portărelul.

De aici s'a dedus că portărelul, pentru dresarea unui act de protest, pentru aplicarea unui

sechestrul, trebuie să se ducă, ori pe jos, dintr'un capăt la cel-alt capăt al orașului; ori să-și plătească din pungă trăsura, fiind oprit față cu un asemenea text să pretindă ca partea în drept să-i procure transportul.

Nu credem că aceasta a fost intențiunea d-lui Dissescu, mai ales față cu condițiunile de admisibilitate cerute pentru funcțiunea de portărel.

De aceia și redacțiunea textului fiind defectuoasă atragem atențiunea și asupra ei; căci trebuiește modificată, pentru a se evita sfântuiala pe sub mână, care se practica odinioară pe o scară foarte întinsă.

Mai departe avem următoarele două articole, care au să fie cu deosebire în detrimentul portăreilor cu reședință de Curți de apel și acolo prin urmare unde lucrările sunt mai numeroase. Acestea articole sunt:

Art. 186. *Când pentru îndeplinirea unui act, portăreii vor trebui să însărcineze corpul portăreilor din alt județ, odată cu înaintarea lucrărilor, ei vor trimite acelui corp și costul transportului, fie-că îndeplinirea actului se face pentru Stat, sau în materie penală, fie că se face în baza unui act de sărăcie; și*

Art. 187. *Transporturile pentru Stat în materie penală, sau pentru părțile cari 'și au constat starea de sărăcie, se vor plăti din casa corpului, ținându-se socoteală de cheltuelile făcute și de dispăgubirea corpului de aceste cheltueli, după cum s'a prescris în art. 88, 103 și 105 de la capitolul «comptabilitatea corpului de portăreii».*

Înțeleg se trimit un transport pe care l'am încasat; dar se plătesc din alți bani, un transport pe care nu l'am primit și pe care cine știe când îl voi încasa și dacă 'l voi mai încasa, (cu deosebire la lucrările făcute în baza actelor de paupertate); această e o dispozițiune cu adevărat dramatică, și asupra căreia, renunț de a mai insista.

Acestea zise asupra taxelor, voi adăuga că ele sunt nu numai în desavantajul portăreilor, dar chiar a însuși părților, în unele împrejurări.

În adevăr admitînd că un creditor plătește pentru o urmărire mobilă întreaga taxă de 15 lei și că după facerea somațiunei, debitorul său vine și-i plătește capitalul datorit cu cheltueli, astfel că el renunță la restul urmăririi. Cei care vor cunoaște regulamentul, vor putea cere diferența de 12 lei și încă și asta-i o chestie pe care regulamentul nu o prevede. Dar admitînd că s'ar restitui această diferență; ce comptabilitate se va mai ține, cu aceste continuu restituiri și mai ales atunci când nu se prevede nici o prescripție pentru ele? Iată tot-odată un caz în care o somație va fi costat 15 lei, în loc de 1 leu și 85 bani pentru București, 4 lei 62 bani pentru cele

l'alte județe, cât costa după vechiul regulament; deosebit bine înțeles, de timbrul necesar lucrării.

* * *

D-l Disescu, spre complectarea reformelor sale, a crezut de cuviință să dea și textul unor formulare de acte de procedură și de executare, luând drept exemplu unele formulare publicate în *Călauza Cetățeanului* a d-lui Rădoși.

Nu le voi examina pe fie-care în parte și aceasta pentru a prescurta o materie asupra căreia am vorbit cred, destul. Țin însă se declar că față cu formularele D-lui Dissescu și cu toate detaliile pe care le înșiră; se vor forma dosare atât de voluminoase, în cât vor da mult de lucru judecătorilor și părților interesate. Ar fi fost mai meritor să se simplifice formele, căci ele mănâncă fondul.

Incepând cu formularul dat pentru citație îl ved că trebuie iscălit numai de președinte, pe când mai rațional ar fi fost ca el să fie iscălit numai de portărel, de oare-ce el face sau ar trebui să facă actul, conform ordonanței sau încheerii președintiale. Inchipuiți-vă cazul când președintele, își anulează el însuși citația făcută și iscălită de el!

Dar pentru aceasta trebuiește poate modificată și procedura civilă și credem că o modificare în sensul acesta ar fi nemerită.

În tot cazul cred că este o omisiune, lipsa semnăturii portărelului, în formularele date pentru citații de către d-l Dissescu.

Formularele somațiilor începând cu «Domnule» ca o simplă scrisoare sau adresă, sunt iarăși rău concepute. Cât despre cele-l-alte, conțin detalii care ar trebui suprimate pentru simplificarea lucrărilor.

Iar formularul dat pentru «Comandament» îmi pare că nu este conform cu legea, de oare-ce după art. 496 din Pr. civ. comandamentul trebuie să fie făcut de către creditor, iar conform art. 497 din Pr. civ., el urmează numai, să fie iscălit de agent.

Nu ved vre un text prin care președintele să ordone facerea comandamentului.

Așa că procedura urmată până astăzi pentru facerea comandamentului de către parte și comunicarea numai prin portărel este cu atât mai bună, cu cât legea nu cere ca comandamentul să fie făcut, ci numai comunicat prin portărel și cu cât în acest sens există îmi pare și o jurisprudență dată de Curtea noastră supremă, sub legea veche, care rămâne bună și sub actuala lege de procedură, de oare-ce actuala lege nu indică o altă procedură.

Mă rezum aci și cred că, atrăgând atențiunea

celor în drept, asupra defectelor mai capitale din legea portăreilor, defecte care vatămă interesele tuturor și în special a portăreilor cu totul asupriți și nedreptățiți printr'o ast-fel de lege, cred zic, că nu mi-am făcut de cât datoria.

Arthur G. Sion.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE și JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 2 Iunie 1900

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Diracția Generală a Căilor Ferate Române cu Clara Brudea, tuloarea minorilor Elena Theodorescu și Ion Brudea

Act de paupertate.— Cine trebuie să dovedească că partea care s'a servit cu asemenea act are avere.— (Art. 30 legea timbrului).

Opoziție.— Justificare.— Când se poate justifica în persoana avocatului și când în a părții.— (Art. 154 Pr. civilă).

Mandat.— Tutelă.— Aplicarea art. 151 Pr. civilă.— Mai mulți mandatarî sau tutorî.— (Art. 918 și 1511 Cod. civil, art. 151 Pr. civilă).

1) *Cel ce pretinde în casație că partea care s'a servit înaintea instanțelor de fond cu act de paupertate avea avere, trebuie să dovedească aceasta.*

2) *De și opoziția se poate justifica în persoana avocatului împuternicit cu procură generală de către partea ce a fost condamnată în lipsă, însă dacă pentru înfățișarea când a avut loc judecata în lipsă, nu a fost citat avocatul ci însăși partea, în asemenea cas, justificarea opoziției trebuie făcută în persoana părții.*

3) *Orî de câte orî sunt mai mulți mandatarî unul singur poate reprezenta pe mandant dacă legea sau contractul nu hotărăște a nune alt-fel.*

Ast-fel, este neîndoios că art. 151 Pr. civilă are a se aplica numai dacă din doi sau mai mulți reclamantî sau intimați lipsește unul, iar nu când există un singur reclamant sau intimat reprezentat prin doi tutorî din cari unul lipsește.

Decisiunea 220/900.— Respins recursul făcut de Direcția Căilor Ferate Române, contra decisei Curței de apel Galați, s. II cu No. 135/99 în proces cu Clara Brudea ca tuloare a minorilor Elena Theodorescu și Ion Brudea.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d. consilier Al. Degre;

Pe d. avocat Brezeanu din partea Direcției Căilor Ferate Române în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat Barozzi, din partea intimatei Clara Brudea, în combateri; și

Pe d. procuror general D. Alexandresco în concluziuni fiind minori în cauză.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 1 și 30 din Legea timbrului, de oare-ce Curtea de fond a primit opoziția fără să existe proba legală de scăpătăciune».

Având în vedere că prin decisiunea acestei Inalte

Curții cu No. 444/97, casându-se aceia a Curții de apel din Iași, secția II cu No. 202/96 și Curtea din Galați, judecând ca instanță de trimitere, prin deciziunea supusă ađi recursului, a admis apelul făcut contra sentinței tribunalului Iași, secția I cu No. 171/96, de către Clara Brudea ca tutoare—intimați azi în recurs—și a condamnat pe Direcțiunea Căilor Ferate Române recurenta la 7000 lei daune interese, constatând culpa Direcției, care a neîngrijit să desființeze clădirea lui Garabet Berariu, clădire care fiind făcută în disprețul legii de poliție și exploatare a Căilor Ferate, la o distanță prea apropiată de linia drumului de fer Pașcanii-Iași s'a incendiat prin scânteile unei locomotive ce a trecut pe acolo și de la acea clădire s'a comunicat focul la casele minorilor, cari s'au distrus cu desăvârșire;

Considerând, în ce privește motivul de casare, sus citat, că întru cât Curtea de fond, constată în fapt, că minoara Elena Teodorescu, a avut un act de pauper-tate, pe baza căruia a făcut apelul la Curtea din Iași și întru cât recurenta Direcțiune, nu a dovedit că după liberarea aceluși act și până la epoca judecării apelului de către Curtea de trimitere, minoara ar fi dobândit avere, apoi evident că în asemenea împrejurări, starea de scăpătăciune a minoarei, era pe deplin justificată; și, deci, motivul de casare devine neîntemeiat.

Asupra motivului II de casare :

«Exces de putere, violarea art. 154 Pr. civilă și eroare grosieră de fapt. Curtea de fond de și recunoaște că mandatarul având o procură generală, urma să justifice în persoana sa cauza lipsei, totuși primește justificarea opoziției în persoana clienței, cu toate că avocatul susținuse prin cerere scrisă la Curte că fusese bolnav la ziua înfățișării».

Considerând că de și opozițiunea se poate justifica în persoana avocatului imputernicit cu procură generală de către partea ce a fost condamnată în lipsă, însă dacă pentru înfățișarea când a avut loc judecata în lipsă, nu a fost citat avocatul ci însăși partea, cum constată Curtea de fond că este în specie, în asemenea casuri față cu dispozițiunile art. 154 Pr. civilă justificarea opoziției în persoana părții citate, este bine și legalmente făcută; că, dar, și acest mijloc de casare este neîntemeiat.

Asupra motivului III de casare :

«Un exces de putere și violarea art. 151 Cod. proced. civile, de oare ce apelanții nu mai puteau face opozițiune valabilă, în urma aplicării art. 151 în persoana lor, și Curtea de apel din Galați nu putea desființa deciziunea Curții din Iași în această privință».

Considerând că reese din art. 918 și 1515 Cod. civil articole care cuprind aplicațiuni speciale ale unei reguli generale de drept, că ori de câte ori sunt mai mulți mandatar, unul singur poate reprezenta pe mandant, dacă legea sau contractul nu hotărăște anume alt-fel;

Considerând că față cu acest principiu, neîndoios este că art. 151 Pr. civ. are a se aplica numai dacă din doi sau mai mulți intimați lipsește unul, iar nu când există un singur intimat, sau cum este în cazul de față, un singur apelant, reprezentat prin doi tutori, din care a lipsit unul;

Considerând că în asemenea împrejurări, Curtea de trimitere, care avea a se pronunța asupra admisibilității opozițiunii făcută de partea apelantă, adică de minoara reprezentată prin tutorii săi, a fost în tot dreptul să vadă că prima Curte a cărei deciziune fusese casată, aplicase rău art. 151 Pr. civ., pentru partea apelantă, de oare ce această aplicațiune îi răpia pe nedrept opozițiunea acordată de lege prin art. 154 Pr. civ., și deci, nici acest motiv de casare nu este întemeiat.

Asupra motivului al IV și V-lea de casare:

IV. «Rea interpretare a art. 9, 15, 13 și 16 din legea de poliție a C. F. R.

«În adevăr, Direcția Generală prin nici un text de lege nu este obligată a urmări contravențiile la lege, care amenință siguranța publicului afară din tren; acestea sunt date prin legi în sarcina administrației polițienești, și când Curtea de fond face dintr'un singur căraș geandarmul societății, rău interpretează sus zisele articole de lege».

V. «Violarea principiului de drept că un fapt licit nu poate angaja responsabilitatea civilă a cui va, nici constitui un quasi delict».

Considerând în cesiunile care face obiectul acestor mijloace de casare, fiind judecate de această înaltă Curte prin deciziunea cu No. 444/97, prin care s'a casat prima deciziune pronunțată în acest proces, de către Curtea din Iași, și Curtea de trimitere, prin deciziunea supusă recursului, nefăcând decât să se conformeze vederilor și regulilor de drept ale acestei înalte Curți cu privire la sus arătatele cesiuni, apoi și aceste motive devine neîntemeiate.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secția I

Audiența de la 27 Mai 1900

Președenția D-lui I. T. BURADA, Prim-Președinte

I. C. Daniel cu Statul și altul

Privilegiu. — Ipotecă. — Concurs între creanțe privilegiate și între creanțe ipotecare. — Care primează. — (Art. 1722 și 1723 C. civ.).

Sucesiune. — Taxă de înregistrare. — Creanță privilegiată a Statului. — Dacă primează datoriile ipotecare ale mortului. — (Art. 48 din legea timbrului).

1) Atunci când în virtutea dreptului de urmare care rezultă din privilegiu imobiliar concursul se stabilește între un creditor privilegiat al debitorului urmărit, proprietar actual, și creditorii ipotecari ai proprietarului anterior al imobilului urmărit, creditorul privilegiat al proprietarului actual, ori care ar fi calitatea creanței sale, nu poate prima pe creditorii ipotecari ai proprietarului anterior.

De aci rezultă că principiul după care privilegiile conferă o preferință chiar față cu creditorii ipotecari, precum și principiul în virtutea căruia calitatea creanței determină singură rangul privilegiului, aceste principii nu sunt riguros aplicabile de cât atunci când concursul există între creditorii ai aceluiaș debitor, ai aceluiaș proprietar al imobilului; când însă, în virtutea dreptului de urmare ce aparține creditorilor privilegiați și ipotecari, concursul are loc între creditorii ai proprietarilor succesivi ai imobilului urmărit, atunci rangul creditorului privilegiat al ultimului proprietar față cu creditorii ipotecari ai unui proprietar anterior, se determină după data nașterii a creanței privilegiate, căci privilegiul nefiind de cât o însușire a creanței, nu poate exista înainte de a se naște creanța însăși.

Singurele creanțe privilegiate cari primează ipotecile constituite de proprietari anteriori sunt numai creanța pentru cheltuieli de judecată și creanța constructorului.

2) Taxa de înregistrare pentru transmiterea unei moșteniri nu se plătește de cât asupra activului net al moștenirii după deducerea tuturilor datoriei mortului. Prin urmare creanța privilegiată a Statului pentru plata taxei de înregistrare la moșteniri nu primează datoriile ipotecare ale decedatului.

Asupra apelului interjectat de I. C. Daniel contra sentinței trib. Fălciu No. 105 din 17 Martie a. c., prin care i se respinge contestația făcută la tabloul de distribuție a prețului eșit din vânzarea moșiei Bazga a defunctului Andriopolo, contestație ce are de obiect de a se recunoaște că creanța privilegiată pentru taxa de mutațiune în sumă de lei 41526.45, ce Statul pretinde pentru transmisiunea moștenirii defunctului Andriopol către legatarul universal N. Nanu, nu poate să primeze ipoteca constituită de defunctul Andriopol în favoarea contestatoremui Daniel asupra numitei moșii, și înscrisă înainte de deschiderea moștenirii;

Văzând motivele din sentința dată de primii judecători; Având în vedere actele și lucrările relative la cauză; Ascultând concluziunile părților;

Considerând că atunci când în virtutea dreptului de urmare care rezultă din privilegiile imobiliare, concursul se stabilește între un creditor privilegiat a debitorului urmărit, proprietar actual și creditorii ipotecari ai proprietarului anterior al imobilului urmărit, creditorul privilegiat a proprietarului actual, ori care ar fi calitatea creanței sale, nu poate prima pe creditorii ipotecari ai proprietarului anterior pentru motivul că, ipotecile constituind drepturi reale câștigate asupra lucrului, o înstreinare parțială, o micșorare a proprietății, proprietarul posterior nu dobândește proprietatea de cât ast-fel micșorată prin ipotecile câștigate de creditorii primului proprietar, și privilegiul ce se naște în profitul creditorului proprietarului posterior lovește un imobil deja desmembrat, micșorat în favoarea creditorilor proprietarului anterior: de unde rezultă că principiul din art. 1722 după care privilegiile conferă o preferință chiar față cu creditorii ipotecari, precum și principiul din art. 1723 în virtutea căruia calitatea creanței determină singura rangul privilegiului, acest principiu nu e riguros aplicabil de cât atunci când concursul există între creditorii acelui debitor, ai aceluiaș proprietar a imobilului: când însă, în virtutea dreptului de urmare ce aparțin creditorilor privilegiați și ipotecari, concursul are loc între creditorii ai proprietarilor succesivi a imobilului urmărit, atunci rangul creditorului privilegiat a ultimului proprietar față cu creditorii ipotecari ai unui proprietar anterior se determină după data nașterii a creanței privilegiate, căci privilegiul nefiind de cât o însușire a creanței, nu poate exista înainte de a se naște creanța însăși;

Că singurele creanțe privilegiate care primează ipotecile constituite de proprietarii anteriori sunt numai creanța pentru cheltuieli de judecată și creanța constructorului, pentru motivul că aceste privilegii bazate pe ideea unui folos comun sau a unei sporiri de valoare a garanției comune tuturor creditorilor, se exercită numai în măsura acelui folos, în măsura acelei sporiri de valoare; că nici un text, nici un motiv juridic, nu permite de a se stabili în favoarea privilegiilor tezaurului public a derogățiunii de la principiile generale enunțate mai sus; că părerea prohibitivă a dispozițiunii al. II a art. 1725 C. civ., implicând ideea unei îngrădiri a drepturilor tezaurului, nu exclude orice interpretare derogatorie și expensivă a regulilor generale în materie de privilegiu;

Că deci, creanța fiscoasă pentru taxa de înregistrare, născându-se din faptul transmisiunii averii prin moștenire, nu poate avea rang de cât de la data deschiderii moștenirii și nu poate prin urmare să primeze ipotecile constituite de decedus și înscrise asupra imobilelor succesoriale înainte de nașterea faptului generator a dreptului fiscoasă;

Că afară de aceasta potrivit dispozițiunii art. 48 din legea din 1886 asupra timbrului și înregistrării, care este aplicabilă în specie, taxa de înregistrare pentru transmisiunea unei moșteniri nu se plătește de cât asupra activului net al moștenirii după deducerea tuturor datoriilor mortului; că în alte cuvinte creanța fiscoasă nu se naște de cât cu ocaziunea transmisiunii

activului moștenirii, nu lovește de cât prisosul patrimoniului după plata datoriilor, și nu se poate exercita de cât în limitele acestui prisos asupra fie-cărui element al patrimoniului; că de aici rezultă că, atunci când un bun succesoral se transmite știrbit, măsurat prin înstrăinări de drepturi din partea decedusului, dreptul fiscoasă nu există de cât asupra elementului activ al bunului transmis adică asupra valorii bunului, minus drepturile concesate și obligațiunile contractate de defunct, și deci un concurs între creanța privilegiată a Statului pentru taxa de mutațiune și drepturile concesate de defunct, care constituie elementul pasiv al patrimoniului, și care ca atare nu sunt supuse taxei de înregistrare, nici nu poate avea loc.

Pentru aceste considerente redactate de d-l consilier B. Cantacuzen, Curtea admite apelul etc.

(ss) I. T. Burada, M. Cantacuzen, Al. G. Hinna, T. Crivăț.

Osebită opiniune

Sub-scrisul sunt de părere a se respinge apelul lui I. C. Daniel, în contra sentinței trib. Fălciu No. 105/900 atât pentru motivele expuse prin menționata sentință cât și în baza considerațiunilor următoare: Legea timbrului din 1886 supune la diferite taxe de înregistrare transmisiunile de proprietate, printre cari și *succesiunile legitime sau testamentare*, înființând prin art. 60 în favoarea Statului, pentru perceperea acelor taxe «*un privilegiu pentru sumele datorite din înregistrare, asupra întregii averi de succesiuni mobiliare sau imobiliare, fără că în privința imobilelor privilegiul să fie supus la formalitatea inscripțiunii*» drept pe care de alt-fel și legea de urmărire din 1877, îl acordă Statului prin art. 8 și dispunând ca taxa să se calculeze fie după valoarea declarată de moștenitori, fie în caz de contestație, după o evaluare ce se face de justiție. Toate succesiunile cari s'au deschis posterior legii din 1886 au fost însărcinate cu acel privilegiu, ale căru efecte se produc fără să fie nevoie de o inscripțiune prealabilă. La 1897 se deschide succesiunea lui Andriopolo, care transmite prin testament toată averea sa lui N. Nanu; se face evaluarea acelei averi ce se compunea din moșiile Bazga, Cozia și Gura Bohotinului, în conformitate cu dispozițiunile prevăzute de art. 48 și 49 din legea de la 1886 și se stabilește valoarea ei neto, adică după ce se deduce toate datoriile conf. art. 48 la suma de 461405 lei, asupra căreia urmând a se percepe taxa de 9 la sută legatarul universal, ca detentor de fapt al succesiunii, trebuia să plătească Statului suma de lei 41526 pentru care i se acordă conform art. 51 din lege, un termen de către justiție. Scoțându-se în vânzare unul din imobilele succesiunii, Bazga, se adjudecă prin licitațiune asupra lui Gheorghidi, și se percepe pentru aceasta a doua transmisiune de proprietate taxa de 2 la sută, prevăzută asemenea de lege; Statul cere prin reprezentantul său, să'î dea din prețul adjudecării și taxa ce i se cuvine pentru transmiterea succesiunii către Nanu, și la această cerere se opune Daniel pentru motivul că creanța sa ipotecară în sumă de 400000 lei, înscrisă la No. 123 din 1895 în fondul moșiei Bazga, fiind anterioară deschiderii succesiunii lui Andriopolo, trebuie să primeze privilegiul Statului, întru cât acest privilegiu a luat naștere odată cu nașterea creanței Statului pentru taxa de înregistrare adică în momentul încetării din viață a lui Andriopolo, și acesta n'a putut transmite averea sa, de cât desmembrată prin drepturile de ipotecă concesate de el.

În regulă generală Codul civil, prin art. 1738 stabilește într'adevăr că între creditorii, privilegiile nu produc vre-un efect în privința imobilelor, de cât din momentul când s'au adus la cunoștința publică prin inscripțiune și nu scutește de această formalitate de cât creanțele arătate la art. 1729, cheltuețele de judecată și cele-lalte; așa dar în lipsă de vre-o inscripțiune, privilegiile asupra imobilelor, vor fi primite de ipote-

cile regulat înscrise mai înainte decî și Statul ar trebui să fie supus acestei regule, în privința drepturilor sale de privilegiu, dar art. 1725 dispune că aceste privilegii vor fi regulate prin legi speciale, iar legea specială din 1886, pentru asigurarea taxei de înregistrare îl scutește de a lua vre-o inscripțiune, cu singura restricțiune «că tezaurul public nu poate obține un privilegiu în contra drepturilor dobîndite mai înainte». Restricțiunea aceasta însă se referă la drepturile dobîndite înaintea promulgării legii, care a înființat privilegiul, căci alt-fel ar fi a nimici esența însuși a privilegiului, natura sa care consistă a prima creanțele anterioare mai puțin favorabile. Nu se poate deci admite că privilegiul Statului, care este un drept de interes public, să iea naștere numai din momentul când creanța pe care o garantează ia naștere, ci din momentul când a fost înființat prin lege, ast-fel că și Daniil n'a putut dobîndi asupra imobilului lui Andriopolo de cît un drept știrbit prin concesiunea în favoarea Statului al privilegiului prevăzut de art. 60 din legea de la 1886.

Statul are deci dreptul de a percepe cu privilegiu taxa de inscripțiune și nu numai asupra activului averti ast-fel precum este lichidat prin vânzări ulterioare, ci asupra întregii averi, după evaluarea făcută de la început conform art. art. 48 și 49 din lege, căci art. 60 îi acordă privilegiul într-adevăr «asupra întregii averi, mobiliare sau imobiliară» ceea ce se justifică foarte bine căci alt-fel dreptul Statului ar fi devenit în cele mai multe cazuri iluzoriu, în urma înțelegerii dintre cei interesați pentru a nu plăti taxa de înregistrare. Legea română nu permite de a se lua o taxă pentru întreaga succesiune, ci numai pentru activul ei dar în ce privește garanția Statului după achitarea taxei prevăzută de art. 48, ast-fel redusă, îi acordă un privilegiu, asupra întregii averi. Apelul lui Daniil este deci neîntemeiat, cu atât mai mult cu cît nici a făcut dovadă în instanță că succesiunea lui Andriopolo, evaluată de la început conform legii, a fost lichidată în mod definitiv, fără să rămăe vre un activ.

(s) Eug. Donici

JURISPRUDENTA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN LIÈGE, Secția I

Audiența de la 13 Noembrie 1898

Președenția D-lui HAMOIR, Președinte

Soții Schobitz pentru divorț

Divorț.— Statut personal.—Cauzele de divorț admise de dreptul național al soților necontrare ordinii publice din țara în care ei se despart. — Adulterul femeii. — Admiterea acestei cauze de divorț în provinciile rhenane.

Divorțul atîrnînd de statutul personal, străinul rămăne supus cauzelor de divorț admise de legile țerei sale, dacă aceste legi nu sunt contrare bunelor moravuri și dreptului public din țara în care ei se despart.

În provinciile rhenane ale Imperiului german, adulterul femeii este și era o cauză de despărțenie.

Tribunalul,

Considerănd că Schobitz cere divorțul contra soției sale invocănd ca motiv adulterul ei; Considerănd că prin o sentință a trib. din Verviers, rămasă definitivă, din 2 Aprilie 1897, pârta a fost condamnată la trei luni închisoare pentru delictul de adulteriu;

Considerănd că din actele produse în instanță se constată că reclamantul este de naționalitate germană și că înainte de a-și statornici domiciliul în Belgia, el era domiciliat în Prusia rhenană; Considerănd că divorțul atîrnă de statutul personal și că atât doctrina cît și jurisprudența admit că străinul este supus, în privința

cauzelor de divorț, legilor țerei sale dacă ele nu sunt contrare bunelor moravuri și dreptului public belgian; Considerănd că, după legea în vigoare în provinciile rhenale ale Imperiului german, adulterul femeii este o cauză de divorț; Pentru aceste motive, tribunalul admite divorțul, etc.

(Din *Journal du droit international (Clunet)*, anul 1898, p. 182).

Observațiune. Chestiunea de a se ști dacă divorțul atîrnă sau nu de statutul personal al soților este controversată. Tribunalul din Liège admite cu drept cuvînt afirmativa. Veđi asupra acestei chestiuni adnotația noastră din *Curierul Judiciar* No. 5 din 16 Ianuarie 1900. Cpr. de asemenea Alfred Djuvara, în *Revista de drept și sociologie*, anul curent 1900, No. 7 din 15 Aprilie. Așa dar, după această teorie, singură juridică, legea națională a soților, adică a bărbatului, va fi cea după care se va decide dacă divorțul este sau nu admisibil în principiu și după care cauze anume⁽¹⁾, iar nu cea a țerei în care se judecă procesul.

În specie, tribunalul constată că soțul reclamant era german și că, în dreptul aplicabil înainte de noul Cod civil în provinciile rhenane, adică sub Codul Napoléon, adulterul este o cauză de divorț. Aceiași soluție este admisă și astăzi sub noul Cod civil, după care unul din soți poate cere despărțenia cînd cel-l'alt s'a făcut culpabil de adulteriu (*Ehebruch*), sau de unul din faptele pedepsite de art. 171—175 C. pen. (bigamie sau acte contra naturei) (art. 1565, § 1). Și § 2 din acest text mai adaogă încă că dreptul de a cere divorțul nu mai există de cîte ori soțul reclamant a consimțit sau a fost pârtaș la adulterul său faptul pedepsit comis de cel-l'alt soț conform art. 719, II, I *Algemeines Landrecht für die Preussischen Staaten*; art. 1718 Cod. saxon, etc. Nimic nu este mai nepotrivit, ca să nu ăic alt-fel, de cît această compensație care există și în vechile noastre legiuri (Codul Caragea și Codul penal din 1850, art. 266) și care își trage originea sa din dreptul roman (*L. Iulia de adulteriis*): *Per iniquum enim videtur esse ut pudicitiam vir ab uxore exigit, quam ipse non exhibeat.*

D. Alexandresco

⁽¹⁾ Veđi autoritățile citate în *Curierul Judiciar*, No. 7 din 1900, p. 36, notele 8 și 9. Cpr. Despagnet, *Pr. de dr. international* (ed. a 3-a 1899), 263. În baza acestor principii, trib. din Milan a decis (2 Iunie 1897), că judecătorii italieni pot desface căsătoria dintre doi soți a căror lege personală permite divorțul, de și această instituție nu este încă admisă în Franța. Cpr. în acest sens, Laurent, I, 92 și *Dr. international*, V, 124, 132. Troplong, într'un rechisitor pronunțat la Curtea din Nancy și citat de Dupin (*D. P.* 60. 1. 59). Merlin, *Repert.*, t. IV, *V^o Divorce*, p. 664 urm. Cu toate acestea, jurisprudența franceză era contrară înaintea restabilirii divorțului, în Franța, și respingea despărțenia străinilor, sub cuvînt că statutul personal jignea atunci ordinea publică din Franța, unde divorțul nu-și avea ființa. Cpr. Laurent, I, 92 și *Dr. international* V, 125 urm. Despagnet, *op. cit.*, 262, p. 533.